

Kommunikaatioympäristö asukkaiden tarpeista

Helsingin Kaupunki, Mörssärinaukion ryhmäkoti

- Tuomo Ratinen, Johtava ohjaaja
- Joakim Turunen, Viittomakielen ohjaaja

Helsinki

Mörssärinaukion ryhmäkoti on

- Koti yhdeksälle helsinkiläiselle
- Mörssäri on Helsingin kaupungin vammaistyön toimipiste, ja osa Helsingin kaupungin ASU-hanketta (kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishanke)
- Valmistunut ja aloittanut toimintansa 2014
- Toiminta-ajatuksena on olla vahvaa ympärivuorokautista tukea tarjoava ryhmä-asumisen muoto aikuisille helsinkiläisille kehitysvammaisille. Asumisen tuki on profiloitunut vastaamaan autismikirjon tarpeita

Toiminnan suunnittelusta

Mörssärillä on lähdetty henkilökohtaisen tuen ja ohjauksen kanssa siitä ajatuksesta, että jokaisen asukkaan henkilökohtaiseen tarpeeseen vastataan. Kaikkiin ongelmiin keksitään yhdessä ratkaisut, ennemmin tai myöhemmin, ja pohdinnalle sekä keskustelulle ollaan aina avoimia.

Asukkaiden tuen tarve on usein kaiken kattava jokaisella elämän osa-alueella ja tämä haastaa ohjaajia lähestymään työtään hyvin avoimin mielin.

Ohjaustyön suunnittelusta

Mörssärillä ajatellaan, että laadukkaan ohjauksen mahdollistaa ennakointi, työn suunnittelu ja valmistelu.

Esimerkiksi kuvakommunikaation, sosiaalisten tarinoiden ja muiden apuvälineiden valmistaminen on pyritty suunnittelemaan ja on strukturoitu ohjaajien työviikkoon niihin kohtiin vuorokautta kun varsinaista ohjaustyötä ei ole esim. yöllä.

Materiaalien valmistukseen on valjastettu koko henkilöstö, vuorovedoin.

Mörssärillä on ajateltu paljon ohjaustyön haastavuutta siitä näkökulmasta, että usein asukkaiden ohjaus on hyvin intensiivistä.

Työvuorossa ollaan vahvasti läsnä - fyysisesti, ohjataan, opastetaan, neuvotaan ja harjoitellaan yhdessä.

Ohjaus kärsii jos ohjaaja joutuu kesken toiminnon alkaa etsimään kuvia tai muuta apuvälinettä, saatika valmistamaan niitä.

Ohjaustyön suunnittelusta

Työn suunnitteluun käytetään verrattain paljon aikaa ja on ymmärretty, että se on tärkeä osa työtä vammaistyössä. Työvuorot suunnitellaan vuorokausi sekä viikkotasolla ja vastuut jaetaan ihan kirjallisesti. Suunnittelulla pyritään myös siihen, että arki olisi ennakoitua asukkaalle päin. Asukas tietää mahdollisimman hyvissä ajoin kuka häntä ohjaa

Mörssärillä ajatellaan myös niin, että koska asukkaiden arki on hyvin monivivahteista, toimintakyky vaihtelee päivittäin ja välillä vuorokauden sisälläkin vahvasti pitää kaikki ohjaus olla hyvin suunniteltua ja ohjeistettua. Nämä suunnittelu ja ”rautalanka” ohjeet pyrkivät siihen että ohjaajat pystyisivät mahdollisimman hyvin toteuttamaan ohjauksen riippumatta siitä kuka ohjaa ja millainen on asukkaan toimintakyky / vastaanottokyky

Kommunikaatioympäristön luominen

- Aukkaan kyvyt huomioidaan - välineet valittu vastaamaan tarpeita
 - Aukkaan kognitiiviset taidot huomioidaan
- Ilmaisua ei rajoiteta – annetaan laaja mahdollinen tuki
 - Aukkaan ilmaisua kannustetaan ja tuetaan
 - Ilmaisun tarkkailua – vältetään ylitulkintaa
 - Ei oleteta mitä aukas tarkoittaa – tarkistetaan viesti
- Kommunikaatiivälineiden saatavuus ja toimivuus
 - Kuvien käytön helppous ja valmistaminen
 - ”Kommunikaatiokaappi”
- Tasapuolisuus ja tasa-arvoisuus
 - Aito kiinnostus - annetaan aikaa kommunikaatioon
 - Yhdessäolo ja osallisuus

Kommunikointimenetelmiä

- Kuvakommunikaatio
 - Kansiot ja toimintataulut
 - Ruokailussa ja vapaa-ajalla PECS-kansiot ja kuvitetut ruokatabletit
 - Konkreettiset valokuvat
- Tukiviittomat ja asukkaan omat viittomat
 - Asukkaiden kanssa käytetään hänelle tuttuja viittomia ja opetetaan uusia
 - Huomioidaan asukkaan motoriset taidot ja konteksti
 - Keskustelua huoltajien kanssa
 - Havainnointi

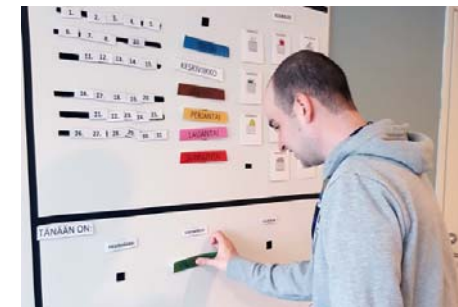
Kommunikaatiomenetelmien yhdistäminen

- oppinen ja oivaltaminen on molemminpuolisesti

Arjen ja muuttuvien tilanteiden hallinta

- Time-timerin käyttö
 - Odottamiseen ja hahmottamiseen
- Arjen ja muuttuvien tilanteiden hallinta
 - Sosiaaliset tarinat
 - Pikapiirtäminen
- Strukturointi
 - Ajan strukturointi
 - Tilan strukturointi
 - Ihmisten strukturointi
 - Toiminnan strukturointi

Keinojen löytäminen ja tukeminen

- Havainnointi ja kirjaaminen
 - Usein toistuvissa tilanteissa asukkaan ilmaisun seuraaminen
- Verkostojen välinen yhteistyö
 - Päivä- ja työtoiminta, koulu
- Avoimet keskustelut lähi-ihmisten ja asukkaan kanssa
 - Asukkaan historia
 - Asukkaan sanahahmot, epäselväpuhe, ekolalia
 - Kysymysten asettelu tukemaan ajattelua
- Ennakkoluulottomuus ja innovativisuus
 - ”Kaikki, mistä on vähääkään hyötyä, on hyvä”

Helsinki

Kiitos